

УДК 658.15:65.018(477)

ОПТИМАЛЬНА СТРУКТУРА КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ЧИННИК ЙОГО КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ

**О. В. Замазій, кандидат економічних наук.
Хмельницький національний університет**

© Замазій О. В., 2013.

Стаття отримана редакцією 21.06.2013 р.

Вступ. У сучасних умовах господарювання, у зв'язку з посиленням конкуренції між виробниками, керівники вітчизняних підприємств перебувають у постійному пошуку нових, адекватних ринковим умовам способів управління підприємством та інструментів підвищення конкурентоспроможності підприємств.

Характерним для вітчизняних промислових підприємств є те, що більшість із них формувалася ще за умов планової економіки, коли успішність, прибутковість, а отже, відповідно й конкурентоспроможність досягалися за рахунок мінімізації витрат. Співвідношення витрат і отриманих доходів було основним критерієм ефективності виробництва.

Розвиток ринкової економіки із застосуванням новітніх технологій виробництва, зростанням попиту породжує її інтернаціоналізацію, а отже, й посилення конкуренції між виробниками аналогічних товарів. Застарілі методи управління і регулювання обсягу виробництва, такі як скорочення накладних витрат, підвищення продуктивності праці, скорочення персоналу, перестають приносити очікувані результати. Постає проблема пошуку нових методів управління організаційною і виробничою ефективністю підприємства.

Таким чином, конкурентоспроможність підприємства в сучасній ринковій економіці розглядається через призму таких факторів, як нарощення обсягів виробництва з одночасним розширенням ринків збуту продукції. Однак припустимо стверджувати, що це найбільш важлива, проте не єдина ознака конкурентоспроможності підприємства. Необхідно враховувати його здатність у тривалому часовому періоді зберігати і нарощувати темпи економічного зростання, підвищувати рентабельність господарювання, утримуючи фінансову стійкість та високі показники ліквідності й платоспроможності. Саме завдяки цьому підприємство може нарощувати свою ринкову вартість, зберігати привабливість як об'єкт інвестування для чинних та потенційних власників, тим самим утримуючи лідерство серед конкурентів.

Огляд останніх джерел досліджень і публікацій. Поняття конкурентоспроможності інтерпретується й аналізується залежно від економічного об'єкта, який розглядається. Безумовно, критерії, характеристики і чинники динаміки конкурентоспроможності на рівні товару, фірми, корпорації, галузі, національного господарства або нації мають свою специфіку. Чинники, що формують переваги певного економічного суб'єкта порівняно з іншими, прийнято вважати ключовими факторами успіху (чи конкурентними перевагами).

Термінологічно вони відображаються і через такі поняття, як ключові активи, ключові, або стратегічні, компетенції. Ці чинники не є постійними, вони змінюються залежно від особливостей сегментів ринку, що обслуговуються підприємством, а також етапу «життєвого циклу» підприємства та галузі, в якій воно функціонує.

Еволюція у визначенні конкурентних переваг – від максимізації прибутку за умов визнання внутрішньої природи конкурентних переваг підприємства у роботах А. Маршала, Дж. Кларка, Е. Чемберліна до сукупності різних факторів внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства у роботах І. Ансоффа, М. Портера, П. Друкера – сприяла визнанню необхідності використання конкурентних переваг та унікальних ресурсів для формування й підтримки конкурентоспроможності підприємства, одним з яких цілком справедливо визначено капітал.

Отже, метою статті є встановлення взаємозв'язку між оптимальною структурою капіталу і конкурентоспроможністю підприємства. Капітал, з одного боку, виступає ресурсом, що забезпечує функціонування підприємства, з іншого – його раціональне використання формує унікальну, виняткову цінність для потенційних інвесторів, утримуючи лідируючі позиції на ринку.

Основний матеріал і результати. Конкуренція – це суперництво між людьми, фірмами та територіями і організаціями, зацікавленими в досягненні однієї і тієї ж мети. Конкуренція – це найдешевший і найефективніший метод економічного контролю, що потребує мінімальних витрат від суспільства. Такий контроль є своєрідною силою, яка штовхає виробника на скорочення витрат виробництва та цін, на збільшення обсягу збуту, і як наслідок – зростання добробуту й прибутків товаровиробників.

Наприкінці ж ХХ століття діяльність вітчизняних підприємств, продемонструвала, що зі зростанням доходів і рентабельності за звітний період типовими можуть бути ситуації, коли за наявності прибутків підприємство є неплатоспроможним, тому що не в змозі виконати свої поточні зобов'язання. І зворотні випадки, збиткові підприємства вчасно сплачують свою заборгованість перед державою, постачальниками, працівниками. Ці приклади свідчать, що критерієм успішної діяльності підприємства виступає не лише прибуток.

Світовий досвід доводить, що зростання добробуту власників (акціонерів, власників часток, паїв тощо) свідчить про ефективність господарювання підприємства. Ця сума ймовірно визначається різницею між вартістю капіталу, що був вкладений при реєстрації підприємства, і вартістю величини капіталу при його можливому продажу. Якщо капітал був примножений, відповідно це свідчить про зростання вартості підприємства як об'єкта ринкових трансакцій завдяки зміцненню позицій цього підприємства на ринку, зростанню його конкурентоспроможності.

Слід зауважити, що у науковій літературі досі не сформовано ні загальноприйнятого визначення категорії «конкурентоспроможність підприємства», ні загальновизначених методик її оцінювання. Крім того, у більшості випадків немає чіткої класифікації факторів і чинників, що дають перевагу в конкурентній боротьбі одним товаровиробникам над іншими.

Конкурентоспроможність підприємства необхідно розглядати на різних рівнях управління його діяльністю [1; 2]. Як зазначають Ю. Я. Єленьова та А. М. Коротков, з розвитком своєї діяльності підприємство виводить на перший план доволі різні показники, ключові фактори, що відображають його конкурентоспроможність: від тих, які характеризують конкурентоспроможність продукції і до тих, що дають змогу оцінити потенційним інвесторам інвестиційну привабливість підприємства серед аналогічних [1].

Згідно з теорією життєвого циклу, підприємство, еволюціонуючи, у своєму розвитку проходить кілька етапів. На кожному з них управління конкурентоспроможністю визначає свої пріоритетні завдання.

Перший етап – зародження підприємства. Основними завданнями управління буде звичайне виживання на ринку аналогічних товарів, що проявлятиметься у здатності покривати свої поточні розрахунки. Управління конкурентоспроможністю виявляється лише у рамках створення конкурентоспроможного продукту. Для цього здійснюється ряд маркетингових заходів, таких як аналіз ринку, асортименту, цінової політики тощо; з урахуванням цього підприємство займає свій сегмент ринку.

Другий етап – формалізація системи управління та бізнес-процесів. З нарощенням потенціалу платоспроможності постає завдання отримання і максимізації прибутку. Для досягнення поставленої мети необхідне становлення не лише жорсткої організаційної структури управління, але й використання методів логістики та управлінського обліку, що передбачали б не лише аналіз витрат на виробництво (собівартості) і ціноутворення, але й аналіз ефективності виробництва, його технологічності тощо.

Третій етап – децентралізації (виокремлення бізнес-одиниць, делегування їм повноважень і відповідальності, формування мотиваційних механізмів, що підвищують ефективність діяльності. Проблеми стратегічного управління розглядають перспективні, довгострокові завдання розвитку підприємства. Управління конкурентоспроможністю на цьому етапі зосереджується на виявленні стратегічних альтернатив у майбутній середньо- чи довгостроковій діяльності. Із цією метою розробляється стратегічна концепція на основі SWOT-аналізу та бізнес-планів.

Проте видається доцільним зауважити, що спільним знаменником, який дозволяє провести паралель між чинниками, показниками і факторами конкурентоспроможності підприємства на всіх стадіях розвитку, є ступінь забезпеченості його фінансовими ресурсами, капіталом.

У таблиці 1 подано структуру джерел формування капіталу підприємств по Україні у 2011 році, в тому числі й по Хмельницькій області.

Як видно з даних таблиці 1, на кінець 2011 року капітал підприємств формував переважно за рахунок залученого капіталу. Ця тенденція зберігається і по підприємствах промисловості. Як видно з розрахунків, капітал формується майже на 60% за рахунок залучених джерел.

Як відомо, співвідношення власного та залученого капіталу визначає економічну незалежність і стан автономності. Якщо частка власного капіталу більша, ніж залученого, то фінансовий ризик кредиторів та інвесторів менший. Однак залучення капіталу є необхідною й об'єктивною передумовою діяльності будь-якого суб'єкта господарювання. Серед іншого, необхідно пам'ятати і про те, що прискорення оборотності залученого капіталу сприяє приросту фінансових результатів діяльності та зміцненню автономії. Проте треба враховувати, що оптимальний розмір залучення коштів переважно визначається економічною рентабельністю підприємства і відсотковими ставками на позичковий капітал.

Як свідчать розрахунки таблиці 1, загальна величина капіталу по Україні зросла на 15,67% за рахунок залучених коштів, величина яких на кінець звітного періоду становила 65,09%. Аналогічна тенденція спостерігається і по підприємствах промисловості Хмельницької області, коли капітал зріс на 17,12%, а частка залучених джерел становила на кінець звітного періоду 62,15%.

Однак, з одного боку, довгострокові зобов'язання, що у більшості випадків представлені довготерміновими позиками банку, є свідченням довіри до підприємства з боку банку чи інших кредиторів, з іншого – це говорить про зростання фінансових можливостей підприємства в оперативному маневруванні джерелами покриття його потреб. Адже довготермінові зобов'язання підприємства іноді прирівнюють до його власних коштів, що можна використовувати при виникненні тимчасових фінансових труднощів. За таких умов чим більша сума (частка) довгострокового капіталу, тим кращий фінансовий стан суб'єкта господарювання.

Характерною ж особливістю формування капіталу підприємств України є те, що залучений капітал в основному сформований за рахунок поточних зобов'язань (від 73,81% по підприємствах України взагалі до 56,93% по підприємствах промисловості Хмельницької області). Таке залучення капіталу може виникати як у формі короткотермінових кредитів банку, поточної заборгованості за довготерміновими зобов'язаннями, виданими векселями, так і за всіма видами кредиторської заборгованості. І саме остання має найсуттєвіший вплив на фінансовий стан, що свідчить про стан платіжної дисципліни підприємства та його фінансову стійкість. З урахуванням стану розрахунково-платіжної системи вітчизняних підприємств, зумовленої фінансово-бюджетною системою країни, припустимо стверджувати, що саме кредиторська заборгованість відіграє ключову роль у формуванні капіталу підприємств промисловості України, в тому числі й Хмельницької області.

У цьому прикладі аналіз обмежений одним звітним періодом. Тому для визначення тенденцій і закономірностей розвитку фінансового та фондового ринків України необхідно використовувати трендовий аналіз за декілька звітних періодів у поєднанні з методами математичної статистики. Це дозволить більш глибоко використати такі методичні підходи щодо оптимізації структури капіталу, як управління величиною ефекту фінансового левериджу, формування політики фінансування активів з урахуванням вартості ризиків та термінів залучення капіталу, мінімальної вартості капіталу, що сприятиме зміцненню конкурентних позицій суб'єктів господарювання на ринку.

Для досягнення та утримання конкурентоспроможності залишається визначально важливим такий ступінь забезпеченості підприємства власним капіталом, який уможливіло організаційно-технічне дотримання параметрів виробничих процесів на належному науково-технічному рівні, доступ до відповідних ресурсів, залучення сучасних маркетингових технологій тощо. Водночас наявність достатнього обсягу власного капіталу забезпечує підприємство від втрати економічної стійкості внаслідок ризиків, які супроводжують процеси розширення бізнесу. Останні можуть потребувати позичкового капіталу, умови залучення котрого та ціна детермінуються, серед іншого, й обсягом власного капіталу підприємства.

Таблиця 1. Структура джерел формування капіталу підприємств по Україні у 2011 році

Показник	На початок року		На кінець року		Зміни за звітний період			
	тис. грн.	Питома вага*, %	тис. грн.	Питома вага*, %	Абсолютні (+,-)*, тис. грн.	Темп, % *	Структури*, %	Відносні*, %
Усього по підприємствах (за видами економічної діяльності) України	3928638,6	100	4544207,6	100	615569	15,7	100	0
Власний капітал	1433320,4	36,5	1586284,7	34,9	152964,3	10,67	24,85	-1,6
Залучений капітал:	2495318,2	63,5	2957922,9	65,1	462604,7	18,54	75,15	1,58
- довгострокові зобов'язання	661020,4	26,5	774664	26,2	113643,6	17,19	74,29	-0,3
- поточні зобов'язання	1834297,8	73,5	2183258,9	73,8	348961,1	19,02	75,43	0,3
По підприємствах промисловості	1224120,7	100	1352279,7	100	128159	10,5	112,77	0
Власний капітал	414575,5	33,9	458544,6	33,9	43969,1	10,61	12,6	0,04
Залучений капітал:	809545,2	66,1	893735,1	66,1	84189,9	10,4	65,69	-0
- довгострокові зобов'язання	183777,7	22,7	216395	24,2	32617,3	17,75	74,18	1,51
- поточні зобов'язання	625767,5	77,3	677340,1	75,8	51572,6	8,24	61,26	-1,5
Усього по Хмельницькій області	31852683	100	39094520	100	7241837	22,7	22202	0
Власний капітал	15425886,3	48,4	17478199,7	44,7	2052313,4	13,3	3979,46	-3,7
Залучений капітал:	16426797,1	51,6	21616320,4	55,3	5189523,3	31,59	71,66	3,72
- довгострокові зобов'язання	4921449,2	30	8235175,8	38,1	3313726,6	67,33	161,46	8,14
- поточні зобов'язання	11505347,9	70	13381144,6	61,9	1875796,7	16,3	36,15	-8,1
По підприємствах промисловості Хмельницької області	10907887	100	12775232	100	1867346	17,1	56,35	0
Власний капітал	4315193	39,6	4835000,8	37,9	519807,8	12,05	27,71	-1,7
Залучений капітал:	6592693,8	60,4	7940231,5	62,2	1347537,7	20,44	72,16	1,71
- довгострокові зобов'язання	2202276,9	33,4	3419484,8	43,1	1217207,9	55,27	234,16	9,66
- поточні зобов'язання	4390416,9	66,6	4520746,7	56,9	130329,8	2,97	9,67	-9,7

[3, с. 60 – 61; 4], *власні розрахунки

А тому розроблення технологій управління капіталом підприємства є на сьогодні невід'ємною складовою стратегічного управління підприємством, оскільки це дозволяє забезпечити не лише ефективне використання ресурсів, а й допомагає грамотно сформувати власні фінансові ресурси, що забезпечують подальший розвиток підприємства. Можливості формування умов для ведення бізнесу і його подальший розвиток можуть бути реалізовані лише в тому разі, якщо власник розумно підійшов до питання формування структури (співвідношення величини власного і запозиченого капіталу) капіталу, вкладеного в підприємство.

Фінансово-господарську діяльність підприємство може здійснювати як за рахунок власних, так і залучених коштів. Власні кошти – це внесені засновниками кошти до статутного капіталу, що перебувають у розпорядженні підприємства протягом усього періоду функціонування. Залучені кошти – кошти, отримані підприємством на певний термін, і за користування якими необхідно платити встановлений умовами кредитного договору відсоток.

Власні кошти підприємства можуть без обмежень використовуватися підприємством у господарській діяльності, проте це – кошти, інвестовані засновниками та учасниками підприємства з метою отримання прибутку у вигляді дивідендів. Таким чином, дивіденди – це плата за користування власними коштами. Слід зазначити, що у випадку збитковості виплата дивідендів відсутня. Проте, коли підприємство успішно функціонує та одержує прибутки, виплата дивідендів має регулярний характер. Характерним є те, що в процентному відношенні дивіденди часто перевищують плату за користування позиковими коштами.

Отже, за користування як залученими, так і власними фінансовими ресурсами підприємство повинне сплачувати власникам та кредиторам певну плату. Загальну суму коштів, яку підприємство сплачує за користування визначеним обсягом фінансових ресурсів, називають вартістю капіталу. Як правило, вартість капіталу виражають у процентах до загального обсягу залучених ресурсів. З економічних позицій вартість капіталу відображає суму, котру необхідно сплатити за залучення одиниці капіталу з відповідного джерела.

Справедливим є твердження, що, з одного боку, вартість капіталу – це рівень витрат підприємства, які воно понесе для залучення власного або позикового капіталу, а з іншого – рівень доходу кредиторів чи акціонерів, котрі надали позики підприємству або вклали кошти в його акції. І саме за величиною цього доходу (інвестора – власника акцій та облігацій чи кредитора) визначається вартість відповідного типу капіталу (власного або позикового). А тому формування оптимальної структури капіталу підприємства належить до завдань управління його конкурентоспроможністю, результати якого відображаються у зростанні інвестиційної привабливості та ринкової вартості.

Управління конкурентоспроможністю підприємства з позиції вартості капіталу підприємства потребує розуміння того, що ні абсолютні показники, такі як чистий фінансовий результат – прибуток, у тому числі й прибуток на одну акцію, ні відносні – рентабельність активів, інвестицій, показники ліквідності, ділової активності тощо не відображають ступінь конкурентоспроможності підприємства та його ринкову вартість, як головний чинник привабливості майбутніх інвесторів.

Крім того, слід згадати про гіпотезу Модільяні–Міллера, що висуває припущення про незалежність ринкової ціни підприємства від структури корпоративних цінних паперів (співвідношення власного (акціонерного) і позикового (емісія облігацій) капіталу, умов виплат згідно із цінними паперами, що були випущені, для заданого потоку дивідендів за умови раціональності економічних суб'єктів і досконалого ринку капіталу [5]. Обґрунтування гіпотези полягає в наступному: якщо фінансування діяльності підприємства більш вигідне за рахунок позикового капіталу, а не за рахунок власних джерел коштів, то власники акцій підприємства зі змішаною структурою капіталу будуть намагатися продати частину облігацій свого підприємства, причому отримані кошти направлять на купівлю акцій підприємства, що не користується залученими джерелами. Одночасні операції із цінними паперами підприємств з відносно високою й відносно низькою частками позикового капіталу призведуть врешті-решт до того, що ціни таких підприємств будуть приблизно збігатися.

Проте подібно більшості економічних теорій концепція Модільяні–Міллера правильна за наявності певних передумов. Зокрема, вона справедлива для ідеального ринку капіталу, що передбачає нульове оподаткування. Якби вважати цю гіпотезу абсолютно коректною, то питання структури капіталу в управлінні не виникало б через відсутність можливості впливу

таких рішень на курси акцій. Однак, ця теорія лише підкреслила величину впливу залученого капіталу, особливо із врахуванням відповідних ставок оподаткування. За наявності податків ціна акцій прив'язується до величини залученого капіталу. Згідно з дослідженнями Модільяні–Міллера, підприємствам доцільніше було б на 100% формувати свій капітал за рахунок залучених коштів, оскільки ціна акцій тим вища, чим вища частка залучено капіталу в структурі капіталу підприємства. Цей висновок зумовлений специфікою системи оподаткування США, де доходи акціонерам виплачуються після сплати відповідних податків, а кредиторам – до сплати податків. Такий стан речей призводить до того, що зі зростанням частки залученого капіталу збільшується частка валового доходу підприємства, який залишається у розпорядженні інвесторів.

Послідовники такої теорії за умови врахування витрат, пов'язаних з несприятливою структурою капіталу, довели, що економія за рахунок податкових виплат забезпечує підвищення вартості підприємства відповідно до зростання частки залученого капіталу, проте за умови досягнення оптимальної структури капіталу. Тому, модифікована теорема Модільяні – Міллера з врахуванням фінансових витрат доводить, що: 1) певна величина залученого капіталу є позитивним явищем для підприємства; 2) навпаки, надмірне використання залученого капіталу наносить шкоду підприємству; 3) для кожного підприємства є своя оптимальна структура капіталу. Ця модифікована теорія, що носить назву компромісу між економією від скорочення податкових платежів та фінансовими витратами (*tax savings-financial costs tradeoff theory*), дає змогу виявити ті фактори, від яких залежить оптимальна структура капіталу підприємства.

Можливо, саме із цих причин дослідження економістів-сучасників, як зарубіжних, так і вітчизняних, ринкову вартість підприємства здебільшого пов'язують із показниками грошового потоку [6, с.14; 7, с. 51; 8, с. 217–224]. Це означає, що для управління конкурентоспроможністю та діяльністю підприємства доцільно використовувати вартісний підхід, який передбачає концентрацію управління не на поточних змінах прибутку, а на довгострокових грошових потоках. Саме врахування останніх дасть змогу постійного нарощення вартості підприємства.

Висновки. На підставі викладеного вище можна підкреслити наявність взаємозв'язку між ринковою вартістю, капіталом підприємства і його конкурентоспроможністю. При цьому доцільно виділити таке:

1. Ураховуючи відсутність в економічній літературі загальноприйнятого визначення конкурентоспроможності підприємства та методик її оцінювання, можна твердити про наявність взаємозв'язку між конкурентоспроможністю та стадіями «життєвого циклу» підприємства, що дозволить виокремити характерні особливості конкурентоспроможності підприємства.

2. Характерною ознакою лідерства підприємства на ринку на стадії зародження бізнесу буде конкурентоспроможність виробленої продукції. У період нарощення потенціалу підприємства конкурентоспроможність підприємства асоціюється з позитивною динамікою показників фінансово-майнового стану. І лише на третій стадії життєвого циклу підприємства, при розширенні виробничої структури, виокремленні окремих структурних одиниць, розширенні бізнесу тощо, конкурентоспроможними вважаються інвестиційно привабливі підприємства у разі зростання їх ринкової вартості.

3. Капітал як основний фінансовий фактор виробництва є відповідальним за формування майна підприємства. З іншого боку, як інвестиційний ресурс він формує ринкову вартість підприємства. Підприємство стає інвестиційно привабливим для стратегічного інвестора, а це у свою чергу формує ресурси для реалізації проектів розвитку, які забезпечують зміцнення його конкурентоспроможності.

Таким чином, має місце наче кругова залежність між капіталом, його структурою, ринковою вартістю підприємства та його конкурентоспроможністю: підприємство є інвестиційно привабливим за умови зростання його ринкової вартості; з іншого боку, конкурентоспроможне підприємство є привабливим не лише для вітчизняних інвесторів, але й для зарубіжних; вплив останніх дозволяє сформувати реальну ціну на акції, а відповідно і підвищити вартість капіталу, вкладеного власниками.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кротков, А. М. Конкурентоспособность предприятия: подходы к обеспечению, критерии, методы оценки / А. М. Кротков, Ю. Я. Еленева // Маркетинг в России и за рубежом. – 2001. – № 6. [Эл. р.] – Режим доступа: <http://www.twirpx.com/file/453344/>.
2. Иванова, И. В. Основные направления повышения конкурентоспособности предприятия / И. В. Иванова // Актуальные вопросы экономики и управления: материалы Междунар. заоч. науч. конф. (г. Москва, апрель 2011 г.). – М.: ПРИОР, 2011. – Т. II. – С. 97 – 100.
3. Статистичний щорічник України за 2011 рік/ за ред. О.Г. Осауленка: – К: ТОВ «Август Трейд», 2012. – 558 с. [Ел. р.] – Режим доступа: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Структура балансу підприємств за видами економічної діяльності за 2011 рік [Ел. р.] / Головне управління статистики в Хмельницькій області.– Режим доступа: <http://www.statbrd.ic.km.ua/ukr/index.htm>
5. Modigliani, F. The Cost of Capital, Corporation Finance and the Theory of Investment / F. Modigliani, M. H. Miller // Amer. Econ. Rev. 1958. June. P. 261 – 297.
6. Бень, Т. До визначення економічної ефективності інвестицій / Т. Бень // Економіка України. – 2007. – № 4. – С. 12 – 19.
7. Мартин, Дж. Д. VBM – управление, основанное на стоимости / Дж. Д. Мартин, В. Дж. Петти. – [Пер. с англ. под научн. ред. О. Б. Максимовой, И. Ю. Шарাপовой]. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2006. – 272 с.
8. Мендрул, О.Г. Управление вартістю підприємства: монографія / О. Г. Мендрул. – К.: КНЕУ, 2002. – 272 с.

УДК 658.15:65.018(477)

Замазій Оксана Василівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку і аудиту. Хмельницький національний університет. **Оптимальна структура капіталу підприємства як чинник його конкурентоспроможності.** Доведено роль капіталу як основного ресурсу, що забезпечує функціонування підприємства, у формуванні конкурентних позицій суб'єктів господарювання на ринку. Визначено, що його оптимальна структура формує унікальну, виняткову цінність для потенційних інвесторів.

Ключові слова: капітал, структура капіталу, вартість капіталу, вартість підприємства, конкурентоспроможність.

УДК 658.15:65.018 (477)

Замазій Оксана Васильевна, кандидат экономических наук, доцент кафедры учета и аудита. Хмельницкий национальный университет. **Оптимальная структура капитала предприятия как фактор его конкурентоспособности.** Доказана роль капитала как основного ресурса, обеспечивающего функционирование предприятия, в формировании конкурентных позиций субъектов хозяйствования на рынке. Определено, что его оптимальная структура формирует уникальную, исключительную ценность для потенциальных инвесторов.

Ключевые слова: капитал, структура капитала, стоимость капитала, стоимость предприятия, конкурентоспособность.

UDC 658.15:65.018 (477)

O. V. Zamazyi, PhD, Associate Professor of Accounting and Audit Department, Khmelnytsky National University. **The optimal structure of an enterprise capital as a factor of its competitiveness.** The role of capital, which is the main resource in the operation of the enterprise, has been proved in the formation of the competitive position of business entities in the market.

Keywords: capital, capital structure, cost of capital, cost of the enterprise, competitiveness.